

A close-up portrait of a middle-aged man with short brown hair, wearing thin-rimmed glasses and a white shirt with a red tie. He is looking directly at the camera with a slight smile. The background is a blurred green and blue.

***Kiezen  
voor  
kansen!***

***Verkiezingsprogramma  
2014-2018***

**PvdA**

Vastgesteld in de ledenvergadering van 12 december 2013.

# Inhoud

|                                            |           |
|--------------------------------------------|-----------|
| <b>Voorwoord</b>                           | <b>3</b>  |
| <b>Inleiding</b>                           | <b>4</b>  |
| <b>1. Werken in Emmen</b>                  | <b>5</b>  |
| Werk werkt                                 | 5         |
| Jongeren en werk                           | 5         |
| Meedoen voor iedereen                      | 6         |
| Geen werk? Het belang van een vangnet      | 6         |
| Minimabeleid                               | 7         |
| Werken aan de economie                     | 7         |
| <b>2. Wonen in Emmen</b>                   | <b>9</b>  |
| Emmen Revisited                            | 9         |
| Sport                                      | 9         |
| Cultuur                                    | 10        |
| Milieu                                     | 10        |
| Meedoen in dorpen en wijken                | 11        |
| Verkeer en vervoer                         | 11        |
| Drugsbeleid                                | 11        |
| <b>3. Leren in Emmen</b>                   | <b>12</b> |
| Onderwijs en jongeren                      | 12        |
| Lokaal onderwijsbeleid                     | 12        |
| Openbaar primair onderwijs                 | 13        |
| Passend onderwijs                          | 13        |
| <b>4. Zorg in Emmen</b>                    | <b>14</b> |
| Blijven meedoen                            | 14        |
| Overheveling van rijkstaken naar gemeenten | 14        |
| Jeugdzorg                                  | 15        |
| Ouder worden in eigen buurt                | 15        |
| Mantelzorg - naoberschap                   | 15        |
| <b>5. Financiën</b>                        | <b>17</b> |

# Voorwoord

Dit is het verkiezingsprogramma van de Partij van de Arbeid, afdeling Emmen.

Het programma omvat een lijst met doelen die de PvdA voor de komende raadsperiode (2014-2018) wil nastreven. De doelen zijn gebaseerd op de visie van de PvdA en ze zijn geformuleerd in een aantal hoofdstukken. Het programma dient als leidraad voor de inzet van de fractie in de komende periode en is bovendien een onderlegger voor de mogelijke onderhandelingen over de samenstelling van het college en het bestuursakkoord.

Het programma begint met een inleiding, waarin duidelijk wordt gemaakt waar de afgelopen raadsperiode aan is gewerkt en hoe Emmen er op dit moment voorstaat. We beschrijven de basis van dit programma: wat zijn onze idealen, wat zijn onze kernwaarden en wat is onze visie op de samenleving. Vervolgens zetten we in vijf hoofdstukken in een korte inleiding onze standpunten uiteen, steeds gevolgd door een lijst met actiepunten.



***Kies voor kansen! Kies voor  
een sterk en sociaal Emmen.***

**PvdA**

# Inleiding

De gemeente Emmen is een fijne gemeente om te wonen en te werken. Qua inwonertal is Emmen de tweede gemeente van het Noorden en met hard werken heeft Emmen zich opgewerkt tot de grootste industriekern van Noord-Nederland. Emmen is een gemeente met mooie authentieke dorpen en ruim opgezette woonwijken. Mede door het groene karakter van de gemeente is het er goed wonen.

De inwoners van Emmen kenmerken zich door hun nuchterheid, de 'doe maar gewoon' mentaliteit, en de wil om hard te werken. Dat heeft dat geleid tot wat Emmen nu is en daardoor kan de toekomst met vertrouwen tegemoet worden gezien. De van oudsher sterke maakindustrie heeft zich verder ontwikkeld en nieuwe producten en markten worden aangeboord. De regio kent meer dan 10.000 bedrijven die allemaal hun steentje bijdragen aan de welvaart van onze inwoners.

Emmen kent een natuurlijke drang te willen vernieuwen. Daar moet hard, misschien wel harder dan elders, voor gewerkt worden. Dat betekent dat het haast verplicht is innovatief te zijn. Telkens is het nodig nieuwe dingen te bedenken om ook in onze regio vooruitgang te boeken.

In onze gemeente is de laatste jaren flink aan de weg getimmerd, letterlijk en figuurlijk. Dat onze regio wat kan, is wel aangetoond. Evenementen als het NK schaatsen op natuurijs, de marathon in Klazienaveen en natuurlijk ook Retropop zijn hier kenmerkend voor. Maar ook de vooruitstrevende ondernemers en de topsportverenigingen dragen bij aan het op kaart zetten van Emmen.

Emmen blijft investeren in de economie en werkgelegenheid. Bijvoorbeeld door de centrumvernieuwing en de Veenvaart. De PvdA wil de achtste positie in Nederland als winkelstad verbeteren en de bevolking laten profiteren van economische vooruitgang. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de sterke elementen die er al zijn. Al met al kan Emmen trots zijn op hetgeen al bereikt is. Emmen is een gemeente waar het aangenaam wonen is, een gemeente die economisch vitaal is en werk biedt aan wie dat zoekt.

Emmen is een gemeente die sociaal, leefbaar en veilig is en aandacht heeft voor de kwetsbaren in de samenleving. De PvdA wil dat dat zo blijft. Er is zeker nog werk aan de winkel. Ook in onze gemeente komen eenzaamheid, uitsluiting en anonimiteit voor. Nog steeds groeien er kinderen op in armoede. Niet iedereen heeft dezelfde kansen om iets van het leven te maken. De PvdA wil een solidaire samenleving, waarbij de omstandigheden waarin je leeft of opgroeit niet mogen leiden tot achterstanden. Mensen moeten invloed hebben op hun eigen leven en hun omgeving en de kans krijgen om mee te doen.

De PvdA wil een gemeente Emmen waar mensen voor elkaar zorgen. Een Emmen waar het goed wonen is, waar kinderen opgroeien in een gezonde en veilige omgeving, waar gewerkt wordt, waar gestudeerd wordt en waar gerecreëerd wordt. De lokale overheid zorgt voor de juiste randvoorwaarden, zoals veiligheid, goede infrastructuur, het aanbieden van openbaar onderwijs, zorgfaciliteiten en een goed ondernemersklimaat. Uiteraard wordt hierbij ook het hoger onderwijs niet vergeten. De omstandigheden maken wij zelf, met elkaar.

***Samen zijn wij Emmen.  
Waar u prettig kunt wonen en  
werken, waar zorg, onderwijs en  
welzijn goed en dichtbij zijn.***

# 1. Werken in Emmen

Werk is belangrijk. Werk is meedoen. Door werk verwerf je niet alleen inkomen, maar heb je ook een positie van waaruit het eenvoudiger is mee te doen. Werk is goed voor het zelfrespect en zorgt voor contacten met mensen en de samenleving. Daarbij kan werk zowel betaald werk als vrijwilligerswerk zijn.

## Werk werkt

Een gemeente die in staat is om de werkgelegenheid op peil te houden en te ontwikkelen door een goed gezond vestigingsklimaat voor ondernemers, creëert op die manier kansen voor haar inwoners.

De PvdA streeft er naar dat zoveel mogelijk mensen werk hebben. Goed werk met een loon volgens de CAO en betrokkenheid bij het eigen bedrijf. De PvdA vindt dat alle groepen daarbij moeten worden betrokken: jongeren, ouderen, mensen met een beperking en mensen die vrijwilligerswerk doen.

Aan de andere kant verwacht de PvdA van het bedrijfsleven betrokkenheid bij werknemers, het onderwijs en de lokale samenleving. De lokale overheid werkt aan de voorwaarden, zoals een aantrekkelijk vestigingsklimaat en het bij elkaar brengen van betrokkenen. In de afgelopen jaren is veel geïnvesteerd in opknappbeurten van centra van dorpen en wijken en in de centrumvernieuwing in Emmen. Die inspanning heeft veel werkgelegenheid opgeleverd, maar de klus is nog lang niet geklaard. Het is nodig kansen te willen zien en te willen benutten om later de vruchten plukken van de investeringen.

- De PvdA zet aanhoudend in op meer banen. Deze moeten vooral worden gevonden door het stimuleren van kansrijke, lokale sectoren zoals chemie, energie, recreatie en toerisme, logistiek en transport.
- Door werkgevers actief te benaderen wil de PvdA meer mensen aan een baan helpen.
- De gemeente Emmen neemt actief deel in het Techniekpact Noord-Nederland. De PvdA onderschrijft de doelstellingen van dit Techniekpact en wil maximaal bijdragen aan de uitvoering daarvan.
- De PvdA vraagt bedrijven invulling te geven aan maatschappelijk verantwoord ondernemen,

onder andere door het in dienst nemen van arbeidsgehandicapten of mensen die om een of andere reden een grote afstand hebben tot de arbeidsmarkt.

- De PvdA wil dat in het gemeentelijk aanbestedingsbeleid de mogelijkheden voor het verwerven van projecten door lokale en regionale ondernemers optimaal zijn.
- De PvdA wil een betere aanpak rond het fenomeen Social Return on Investment. De PvdA wil dat er een fonds komt voor cofinanciering, zodat de resultaten beter en structureler kunnen zijn.
- De PvdA wil dat bij (bouw)projecten van de gemeente Emmen in de aanbestedingsprocedure voorwaarden worden opgenomen over leer-/werktrajecten.
- De PvdA wil dat de gemeente zelf het goede voorbeeld geeft door meer stageplekken en werkervaringsplaatsen aan te bieden binnen de eigen organisatie en dat zij dit actief uit blijft dragen naar de omgeving.

## Jongeren en werk

Voor de PvdA is de aanpak van de jeugdwerkloosheid van het grootste belang. Voor jongeren is het vinden van toegang tot de arbeidsmarkt van vitale betekenis.

De eerste baan is immers het begin van ieders verdere werkzame leven. Juist nu, in deze economisch lastige tijd, is het vinden van een baan die aansluit op de genoten opleiding moeilijk. Als het niet lukt een passende baan te vinden, moeten jongeren worden ondersteund. Voor de PvdA is het vanzelfsprekend dat jongeren actief blijven.

- De PvdA zet actief in op samenwerking tussen de arbeidsmarkt en het onderwijs, in de vorm van Regionale Opleidingscentra (ROC's) en het HBO.

- De PvdA zet actief in op een aanbod van beroepsopleidingen dat meer gericht is op de behoefte van de regio; hierdoor wordt voorkomen dat jongeren worden opgeleid in functies waar geen vraag naar is. Experimenten die de aansluiting onderwijs en arbeid kunnen oplossen, ondersteunt de PvdA.
- Jongeren onder de 27 jaar volgen onderwijs, hebben een baan of combineren onderwijs met werk. Het uitgangspunt voor leerplicht en toeleiding naar werk is 'school eerst'. De PvdA accepteert onder geen beding voortijdig schoolverlaten.

## Meedoen voor iedereen

Alle mensen moeten kunnen meedoen aan onze samenleving. Bij voorkeur via een reguliere baan, maar als dat (nog) een brug te ver is dan door deelname op een andere manier. Dat kan zijn door een participatiebaan, door het verrichten onbetaalde arbeid of door het verrichten van vrijwilligerswerk. Door de invoering van de Participatiewet zullen meer mensen een plaats zoeken op de reguliere arbeidsmarkt. Veel van deze mensen bevinden zich in een kwetsbare, minder kansrijke positie om een baan te vinden. De Partij van de Arbeid ondersteunt deze mensen extra.

- De PvdA is van mening dat het bevorderen van samenwerking tussen de verschillende instanties op het gebied van arbeidsparticipatie (bijv. Buurtsupport, Emco, W&O) meer kans op maatwerk biedt.
- Er wordt extra geïnvesteerd in het creëren van leerwerkplekken voor mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt; onder andere voor de leerlingen van de Praktijkschool en de Thriantaschool.
- De rijksmiddelen die daarvoor beschikbaar worden gesteld, gaan onverkort naar de beschutte werkplaatsen.
- De PvdA vindt dat de Participatiewet niet mag leiden tot het verrichten van werk onder het wettelijk minimum loon.
- De PvdA is van mening dat de uitvoering van de Participatiewet versterkt kan worden door gebruik te maken van de overlap met de Wet maatschap-

pelijk ondersteuning. Met name de begeleidingsfunctie van de WMO laat een overlap zien met de Participatiewet en versterkt het 'maatwerk'.

- De PvdA wil dat er een regionaal akkoord komt met werkgevers over de beschikbaarheid van werkplekken voor mensen die onder de Participatiewet vallen. De gemeente Emmen behoort, als één van de grotere werkgevers in de regio, daartoe een voorbeeldfunctie te vervullen.

## Geen werk?

### Het belang van een vangnet

Het vinden van werk is niet altijd gemakkelijk, soms is daarbij hulp nodig. Het kan zijn dat er sprake is van een arbeidsbeperking, er (tijdelijk) geen werk te vinden is of de werkgelegenheid de laatste jaren in bepaalde sectoren is teruggelopen.

De PvdA mikt op ondersteuning die is gericht op het vinden van (ander) werk en het vergroten van de zelfredzaamheid van mensen. Alle inwoners van onze gemeente moeten kunnen deelnemen aan de samenleving.

Bovendien is niet iedereen even kansrijk op de arbeidsmarkt. Voor degenen zonder kansen of met zeer beperkte kansen is er het vangnet van de Wet Werk en Bijstand. Mensen met veel kansen op de arbeidsmarkt kunnen zelf actief op zoek gaan naar een baan. Wij vinden dat de groep mensen die ondersteuning nodig heeft bij het zoeken naar en vinden van werk, actief ondersteund moet worden.

- De aanpak van de PvdA is gericht op begeleiding naar werk én aanpak van de armoedeproblematiek.
- Een bijstandsuitkering is een tijdelijke voorziening. Voor iedereen die in de bijstand komt, wordt actief gekeken naar een nieuwe baan, of eventueel een opleiding. Lukt dit niet, dan wordt er onderzocht of er, als tegenprestatie voor de uitkering, een bijdrage geleverd kan worden aan de maatschappij. De tegenprestatie mag in principe reguliere banen niet verdringen.
- De PvdA vraagt van mensen die gebruik maken van een uitkering een tegenprestatie.

- Mensen die niet meewerken aan een traject (het niet accepteren van een fatsoenlijk werkaanbod, het niet leveren van een tegenprestatie naar vermogen, het niet nakomen van afspraken etc.) worden gekort op de uitkering.
- Onze sociale zekerheid is gebaseerd op solidariteit. Voor onverschilligheid of misbruik is geen ruimte. Fraudebestrijding en handhaving staan hoog in het vaandel om de voorziening overeind te houden. De PvdA maakt dan ook werk van fraudebestrijding.
- Het Midden- en Klein Bedrijf (MKB) is een belangrijke aanjager van de economie. Veel kleine ondernemers en ZZP'ers hebben het lastig door een laag inkomen en schulden. De PvdA wil dat meer schulddienstverleningstrajecten voor kleine ondernemers opgezet worden, zodat zij uit de problemen komen en zich weer kunnen richten op het eigen bedrijf.

## Minimabeleid

Rondkomen van een laag inkomen is niet gemakkelijk. Sporten, een cadeautje kopen voor de verjaardag van de kinderen en elke dag warm eten kopen, is soms nauwelijks mogelijk. Voor een belangrijk deel komt dat door een gebrek aan geld, maar voor een deel ook door het maken van keuzes bij het besteden van het beschikbare inkomen.

De PvdA vindt armoede in een rijk land als het onze onacceptabel. Wij willen daarom een blijvende bestrijding van armoede en we willen sociale uitsluiting voorkomen.

- Het nu geldende minimabeleid wordt onverkort voortgezet.
- De PvdA wil armoede voortdurend blijven bestrijden. Kinderen mogen niet de dupe worden van de sociaaleconomische omstandigheden waarin zij opgroeien.
- Binnen het minimabeleid willen we de middelen van regelingen die bedoeld zijn om kinderen mee te laten doen waar mogelijk in natura verstrekken. Daardoor weten we zeker dat de beschikbare middelen direct ten behoeve van het kind ingezet worden.

- Als armoede veroorzaakt wordt door schulden wil de PvdA dat deze oorzaak aangepakt wordt. Wachtlijsten bij de schulddienstverlening horen niet. Binnen maximaal zeven weken na aanmelding start het traject voor schulddienstverlening.
- Bij hulp bij schulden gaat het vaak om het aanpakken van laaggeletterdheid en/of het vinden van manieren om (weer) te leren omgaan met geld.
- De PvdA verwacht van mensen die gebruik maken van schulddienstverlening dat ze meewerken aan een traject, geen nieuwe schulden aangaan en dat ze de professionals op fatsoenlijke wijze bejegenen.
- De PvdA wil op het gebied van (problematische) schulden een nauwe samenwerking met organisaties als de woningcorporaties, nutsbedrijven en zorgverzekeraars. Daarbij is een belangrijke rol weggelegd voor vrijwilligers bij het signaleren, ondersteunen en begeleiden van mensen met (problematische) schulden. De inzet van deze vrijwilligers heeft een hoge preventieve waarde.

## Werken aan de economie

Economische groei creëert banen. Bedrijven voelen zich thuis in onze gemeente. Daarom zorgt de PvdA voor een aantrekkelijke gemeente, die goed bereikbaar is en waar onderwijs, overheid en bedrijfsleven nauw samenwerken.

- De PvdA geeft ruimte aan ondernemers en stimuleert hun creativiteit. De PvdA wil samen met ondernemers kijken naar het opzetten van een Ondernemersfonds voor investeringen in lokaal economisch beleid.
- Door een nauwe samenwerking met lokale en regionale ondernemers benutten we regionale economische kansen. De gemeente brengt ondernemers en bedrijven bij elkaar om samen te werken aan de lokale economie.
- De PvdA maakt zich sterk voor een gunstig vestigings- en ondernemersklimaat door het bieden van voldoende en aantrekkelijke bedrijventerreinen.

- De PvdA wil een actief promotie- en marketing-beleid voor onze mooie gemeente. De basis voor de detailhandel ligt in sterke winkelcentra van een dorp of wijk. Hierbij passen geen initiatieven voor groot-schalige winkelcomplexen op bedrijventerreinen.
- De winkels in onze gemeente mogen ook op zondag open.
- De PvdA vindt dat revitalisering van bestaande bedrijventerreinen vóór aanleg van nieuwe of uitbreiding van bestaande bedrijventerreinen gaat.
- De PvdA stimuleert de zogeheten creatieve hot-spots voor jongeren. In bijvoorbeeld leegstaande panden kunnen zij ondernemen, muziek maken, sporten of elkaar ontmoeten.
- De PvdA stimuleert samenwerking tussen het Nederlandse en Duitse bedrijfsleven, onder meer door bedrijven uit de regio Emmen en de regio Emsland met elkaar in contact te brengen.
- De PvdA vindt het van belang dat de gemeente contacten onderhoudt met de Duitse (lokale) overheid om kennis en kunde uit te wisselen en elkaar op de hoogte te houden van 'best practices'.

## 2. Wonen in Emmen

Emmen is een fijne gemeente om te wonen en te leven. Het groene karakter en de eigen identiteit van de verschillende kernen dragen hier aan bij. De PvdA wil dat iedereen in Emmen prettig woont. Betaalbaar, met goede en goed bereikbare voorzieningen, in een buurt die schoon, heel en veilig is. Respect voor elkaars ruimte is het uitgangspunt. Het beleid op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling schept daarvoor de mogelijkheden en bestemmingsplannen regelen wat noodzakelijk is. De menselijke maat is het vertrekpunt. Bestemmingsplannen worden regelmatig geactualiseerd, waarbij de bewoners van een wijk of dorp vanaf het begin bij het proces betrokken worden. Het gaat immers om de eigen buurt, wijk of dorp.

De gemeente bouwt geen huizen, maar is wel verantwoordelijk voor de voorraad van voldoende en goede woningen. Daarom blijft de hoofdpoging voor de volgende jaren ook het verbeteren van de kwaliteit van de huidige woningvoorraad. De gemeente draagt samen met de maatschappelijke partners, zoals de woningcorporaties, zorg voor de leefbaarheid en het voorzieningenniveau in de wijken en dorpen. Het beleid op het gebied van de leefomgeving wordt gekenmerkt door de zorg voor kwaliteit.

- In alle dorpen en wijken wordt gebouwd naar behoefte.
- Er wordt duurzaam gebouwd door onder andere gebruik te maken van duurzame materialen.
- Woningverbetering is gericht op het omlaag brengen van de vaste woonlasten.
- We zorgen voor voldoende levensloopbestendige en betaalbare seniorenwoningen in dorpen en wijken.
- Er worden geen complexen en huurwoningen gesloopt zonder dat daar de noodzaak van duidelijk is en helder is wat ervoor in de plaats komt. Met name geldt aandacht en alertheid voor de sociale huursector.
- Om verpaupering tegen te gaan worden buurt- en wijkplannen opgesteld door bewoners over onderhoud en beheer van openbaar groen.
- Als herbouw langer op zich laat wachten, wordt de grondeigenaar verplicht het terrein goed te onderhouden. Tegen verpaupering en het laten vervallen van panden wordt streng opgetreden.

- In de prestatieafspraken met de corporaties zal de PvdA scherp zijn op de voorraad sociale huurwoningen. De bestaande woningvoorraad moet van een goed kwaliteitsniveau zijn.
- De PvdA streeft naar goede huisvestingsmogelijkheden voor (internationale) studenten wat betreft kwantiteit en kwaliteit.

### Emmen Revisited

In Emmen Revisited worden de bewoners betrokken bij de ontwikkelingen in hun buurt of wijk. In samenspraak met de bewoners wordt een aanpak gekozen voor het aanpassen van het woningaanbod aan de actuele bewonerseisen, het verbeteren van de woonomgeving en het zorgen voor een goed voorzieningenniveau op het gebied van zorg, welzijn, onderwijs en veiligheid. De bewoners zijn daarbij geen insprekers, maar een volwaardige partner met eigen deskundigheid, eigen verantwoordelijkheid en eigen beslissingsbevoegdheid. De bewoners hebben invloed op alle niveaus.

- De werkwijze van Emmen Revisited wordt in alle dorpen en wijken toegepast.
- Samen met maatschappelijke partners zorgen we voor inzet van wijkconciërges, wijkbeheerders, buurtbemiddelaars en medewerkers van veiligheidszorg.

### Sport

Sport en spel verbinden mensen met elkaar en raken alle aspecten van de samenleving. Ze bevorderen gezondheid, maatschappelijke activiteit, samenwerking, emancipatie en zelfredzaamheid. Sportverenigingen vervullen een wezenlijke

maatschappelijke functie en zijn in veel wijken en dorpen het sociale cement van de samenleving.

Sport, sportevenementen en talentontwikkeling leveren een bijdrage aan de economische ontwikkeling en werkgelegenheid.

- Alle kinderen maken kennis met sport op school en buiten school.
- De PvdA blijft het Jeugdsportfonds Drenthe ondersteunen en de mogelijkheden van sportstimulering actief onder de aandacht brengen van kinderen en hun ouders. Sport is er voor iedereen.
- De PvdA wil dat de GGD, scholen en maatschappelijke organisaties gezamenlijk projecten ontwikkelen om overgewicht en obesitas tegen te gaan.
- De PvdA versterkt de sociale functie van sportverenigingen door op maat gesneden verbindingen te leggen met scholen, buitenschoolse opvang, welzijn, jeugdzorg, wijkcentra en/of dorpshuizen. De zogeheten combinatiefunctionarissen vervullen daarbij een belangrijke rol.
- Voor de PvdA is multifunctioneel gebruik van sportparken en -accommodaties het uitgangspunt. De PvdA wil dat sportaccommodaties ook overdag beschikbaar zijn voor het onderwijs en activiteiten in het kader van de AWBZ-begeleiding.
- De PvdA zorgt voor gymzalen en sportaccommodaties die bij de tijd zijn, ook ten behoeve van het onderwijs. De gymnastiekles in het basisonderwijs wordt bij voorkeur gegeven door een vakleerkracht lichamelijke oefening.
- De PvdA wil 'regionale toppers', talentvolle kinderen en jongeren die niet worden ondersteund door NOC\*NSF, mogelijkheden voor talentontwikkeling in de eigen regio bieden.

## Cultuur

De PvdA draagt cultuur van oudsher een warm hart toe. Kunst kan daarbij talloze verschijningsvormen hebben en op allerlei plekken plaatsvinden: kunst-

beoefening door amateurs, muziekscholen, bibliotheken, poppodia, musea en cultuureducatie. Het culturele aanbod in de gemeente Emmen heeft zich de afgelopen jaren sterk in ontwikkeld. Denk aan evenementen als Retropop, Full Colour, Gooi-maarin-m'n-pet-festival, maar ook het tot stand komen van Poppodium Apollo is hiervan een voorbeeld.

- De PvdA wil dat de culturele activiteiten toegankelijk en betaalbaar zijn voor iedereen.
- De PvdA wil dat Emmen zich aansluit bij het Jeugdcultuurfonds.
- De bibliotheek past zich aan de moderne, technologische tijd aan en is een laagdrempelige ontmoetingsplaats voor meer dan het uitlenen van boeken.
- De PvdA stimuleert cultureel ondernemerschap. Dit kan leiden tot verbluffende creativiteit met een economische spin-off.
- Samenwerking tussen culturele voorzieningen en het onderwijs is vanzelfsprekend. Kennis over ons culturele erfgoed - waar komen we vandaan - helpt jongeren bij het vinden van hun identiteit.
- De PvdA ziet naast het theater een rol voor het Centrum Beeldende Kunst weggelegd bij het breed toegankelijk maken van kunst en cultuur.
- De PvdA wil een dependance van het Drents Museum in Emmen.
- Culturele instellingen gaan zelf actief op zoek naar bronnen van financiering.
- De PvdA wil blijven investeren in talentontwikkeling en cultuurparticipatie. In een nieuwe opzet is hiervoor een rol weggelegd voor CQ.

## Milieu

Het milieu en het bewust omgaan met onze leefomgeving speelt bij steeds meer mensen een rol. We willen zuinig zijn op wat we hebben. Lokaal/regionaal milieubeleid is noodzakelijk om onze omgeving schoon en gezond te houden. De gemeente geeft het goede voorbeeld en stimuleert bedrijven en inwoners op verschillende manieren

hun steentje bij te dragen aan een duurzame gemeente.

- Meer vormen van alternatieve energievoorziening onderzoeken. Hierbij gebruik makend van de mogelijkheden die Emmen zelf biedt.
- De PvdA wil dat het aanvalsplan wonen volop wordt benut en ziet actief toe op het verbeteren van energielabels van de bestaande woningvoorraad.
- De PvdA zet actief in op het aanleggen van elektrische oplaadpunten voor bijvoorbeeld elektrische auto's, hybriden en elektrische fietsen.
- De PvdA wil dat de gemeente zelf regie blijft houden over de gebiedsontwikkeling en grootschalige projecten voor alternatieve energiebronnen.
- De PvdA stimuleert duurzame alternatieven voor de verwarming van gebouwen in de gemeente.
- De PvdA wil dat de gemeente in haar eigen gebouwen gebruik maakt van energiebesparende technologieën zoals warmte-koude-opslag en ledverlichting.
- De PvdA stimuleert lokale initiatieven in de vorm van kleinschalige coöperatieve of gemeentelijke energiebedrijven voor decentrale duurzame energieopwekking.

## Meedoen in dorpen en wijken

Het grootste deel van de tijd wordt doorgebracht in de eigen buurt, dorp of wijk, samen met andere bewoners. Met hun buurtgenoten worden de inwoners van de gemeente Emmen betrokken bij de inrichting van hun buurt, wijk of dorp.

Met de werkwijze Emmen Revisited hebben bewoners, wooncorporaties en de gemeente Emmen (en uiteraard andere partijen), het ouderwetse systeem -de overheid bepaalt- grondig op z'n kop gezet. En met succes. De richting was overal dezelfde: meer samenwerken en meer oplossingen bedenken voor de problemen die de bewoners ervaren. De PvdA is van mening dat het tijd is voor de volgende stap: niet alleen de woon- en leefomgeving moet naar de menselijke maat worden ge-

regeld, maar óók de nieuwe taken die de gemeente krijgt in de zorg en de jeugdzorg kennen de wijk en het dorp als basis. Dáár moet het gebeuren.

Daarbij heeft de gemeente de taak te regisseren: zorgen dat het kan gebeuren door partijen bij elkaar te brengen en te regelen dat de gemeente uitvoert waar een ander dat niet kan.

De PvdA werkt dit uit op de verschillende beleidsterreinen die op dorps-/wijkniveau worden georganiseerd:

- De behoeften van wijken/dorpen staan centraal bij het bepalen van maatschappelijke activiteiten.
- Emmen Revisited wordt als methode ook ingezet voor sociale en economische vraagstukken in wijk of dorp.

## Verkeer en vervoer

Infrastructuur is belangrijk voor de ontsluiting van onze regio. Naast het belang van wegen voor het autoverkeer zijn goede fietspaden van grote betekenis. Met name de fietspaden van en naar scholen moeten veilig zijn.

Goede verbindingen zijn nodig voor het creëren van kansen voor inwoners en ondernemers. Met een aantal gerichte aanpassingen nemen die kansen fors toe, zeker in de kansrijke sectoren.

- De PvdA zet in op een spoedige verdere verbetering van de spoorverbinding met Zwolle.
- De provinciale weg Emmen – Klazienaveen moet worden verdubbeld.

## Drugsbeleid

- Een gerichte, zero-tolerance-aanpak van drugs-overlast. Verkoop van softdrugs alleen in de twee toegestane coffeeshops.
- De PvdA pleit er voor de teelt van wiet te legaliseren. Ze sluit zich aan bij een aantal grote gemeenten dat daarvoor pleit bij de regering.

# 3. Leren in Emmen

Onderwijs is voor de PvdA het middel voor zelfontplooiing en het biedt de mogelijkheid een goede positie in de samenleving te verwerven. Wij vinden het daarom een belangrijk instrument om alle kinderen en jongeren in de gemeente Emmen alle kansen voor de toekomst te geven. Investeren in goed onderwijs is investeren in de toekomst.

## Onderwijs en jongeren

Elk kind heeft recht op kansen om zich te ontwikkelen en talenten te benutten. Dit zowel op school als thuis, ongeacht het gezin of de buurt waar ze in opgroeien. Vroeg beginnen is het uitgangspunt. De PvdA is er voorstander van dat alle peuters, vooral de peuters die een extra stimulans kunnen gebruiken, deelnemen aan voorschoolse activiteiten.

De PvdA wil maximaal kansen bieden aan jongeren om hun opleiding af te sluiten met een diploma dat goed perspectief biedt op werk. Voortijdig schoolverlaten wordt voorkomen. Dit vraagt om gedegen samenwerking tussen de voor- en vroegschoolse opvang en het basisonderwijs, van basisonderwijs met voortgezet onderwijs en ten slotte met het beroepsonderwijs.

De gemeente is samen met de onderwijspartners verantwoordelijk voor onderwijsbeleid gericht op goede kwaliteit van het onderwijs ongeacht godsdienst of levensbeschouwing en biedt hiermee perspectief aan jongeren met kansen voor de toekomst. Binnen het onderwijs staan ontwikkeling van taal- en sociale vaardigheden centraal.

- Jongeren behalen een startkwalificatie en zitten óf op school óf hebben een baan (of leerwerkplek).
- De gemeente ontwikkelt samen met de werkgevers een plan van arbeid voor jongeren.
- Er wordt ingezet op het aanbieden van beroepsopleidingen die gericht zijn op de behoefte van de regio; dit dient te voorkomen dat jongeren worden opgeleid voor functies waar geen vraag naar is.

## Lokaal onderwijsbeleid

Het dalend aantal basisschoolleerlingen betekent iets voor de toekomst van het onderwijs. Goed en toegankelijk onderwijs zo dicht mogelijk bij huis is de inzet voor de PvdA. Dit kan tot gevolg hebben dat de diverse levensbeschouwelijke vormen in het onderwijs moeten samenwerken in één school. Een verantwoordelijkheid van alle onderwijsaanbieders gezamenlijk.

Scholen dienen veilig en toegankelijk te zijn. De samenleving is verantwoordelijk voor het veilig en schoon houden van de schoolomgeving.

De PvdA wil één plek waar kinderen van 0 tot 12 jaar en hun ouders terecht kunnen voor opvang, onderwijs en opvoedingsondersteuning. Samenwerking tussen alle betrokkenen is daarbij vanzelfsprekend.

- De PvdA staat voor kwalitatief goed onderwijs zo dicht mogelijk bij huis.
- De PvdA wil integrale kindcentra waar kinderen van 0 tot 12 jaar terecht kunnen voor opvang, onderwijs en opvoedondersteuning;
- De gemeente zet de beschikbare middelen voor onderwijshuisvesting in om de fysieke kwaliteit en de luchtkwaliteit in het schoolgebouw op peil te brengen en te houden;
- Scholen dienen samen met andere organisaties centraal te staan in het dorp of in de wijk en hierdoor bij te dragen aan leefbare buurten;
- Discriminatie en pesten op scholen worden krachtig aangepakt;

## Openbaar primair onderwijs

De gemeente is eindverantwoordelijk voor het openbaar primair onderwijs en garandeert de kwaliteit en de toegankelijkheid van het openbaar primair onderwijs in zoveel mogelijk dorpen en wijken. Verzelfstandiging van de bestuurlijke taak voor het openbaar primair onderwijs is niet aan de orde. Door directe verantwoordelijkheid te dragen voor het schoolbestuur blijft er een goede binding met het onderwijs en is rechtstreekse sturing mogelijk om bij te dragen aan krachtige toekomstbestendige scholen voor openbaar primair onderwijs.

- De gemeente blijft het schoolbestuur van het openbaar primair onderwijs en kan zo haar verantwoordelijkheden voor toegankelijkheid en kwaliteit waarborgen. Het openbaar primair onderwijs gaat werken met onderwijsteams in grotere eenheden en streeft naar zoveel mogelijk samenwerking met andere levensbeschouwelijke onderwijsvormen.

## Passend onderwijs

Vanaf 1 augustus 2014 wordt de Wet passend onderwijs ingevoerd. Schoolbesturen dienen zorg/ondersteuning aan te bieden die past bij de (ondersteunings-)behoefte van het kind. Alle schoolbesturen zijn verplicht zich aan te sluiten bij een samenwerkingsverband.

De PvdA wil zoveel mogelijk kinderen naar school laten gaan in hun eigen buurt en tussen hun buurtgenoten: onderwijs op maat passend bij de behoefte van het kind. Dit betekent dat zo weinig mogelijk kinderen aangewezen zijn op speciaal onderwijs; het kind staat hierbij centraal. Op het moment dat de school niet kan voldoen aan de specifieke onderwijsbehoefte van het kind wordt samen met de ouders gezocht naar een goede oplossing.

Onderwijs wordt zo nabij mogelijk aangeboden:

- Elke basisschool biedt basisondersteuning.
- Er zijn scholen in de regio die een passend aanbod kunnen bieden voor leerlingen met een extra ondersteuningsvraag.
- Binnen het onderwijs zijn adequate zorgstructuren en wordt samengewerkt aan een integrale benadering van kind en gezin.

## 4. Zorg in Emmen

Iedereen doet mee, dat is onze inzet. Zeker ook op het terrein van de zorg. We bieden hulp aan degenen die ondersteuning nodig hebben. Essentieel is dat de mensen die hulp nodig hebben centraal staan binnen de zorgtaken van de gemeente. De PvdA wil de zorg minder ingewikkeld maken door deze dichtbij mensen te organiseren. Daarbij kiezen we voor een gebiedsgerichte benadering in de wijk, de buurt of het dorp. Mensen zullen in de toekomst in staat moeten zijn om, daar waar mogelijk, hun eigen kracht en netwerk in te zetten om hun problemen op te lossen. Daardoor is men minder afhankelijk van de overheid.

### Blijven meedoen

De gezondheidszorg in Nederland behoort tot de beste van de wereld en veel mensen worden elke dag goed geholpen. Echter, de tweedeling in de gezondheidszorg baart de PvdA zorgen. De PvdA wil dat er hulp blijft voor de mensen die dat het hardst nodig hebben. Draagkracht is voor ons ook hier het leidend principe, zowel in financieel als in sociaal opzicht.

Eigen bijdragen voor zorg dienen inkomensafhankelijk te zijn, zonder dat dit leidt tot een stapeling van eigen bijdragen. De gemeente heeft de mogelijkheid om zorg minder ingewikkeld te maken; deze dichtbij de mensen te organiseren (bijvoorbeeld met wijkverpleegkundigen), en de eigen vitale kracht van mensen en hun netwerken te versterken.

- De PvdA wil dat er meer gezondheidscentra komen, waar huisartsen, apothekers, (fysio)therapeuten, maatschappelijk werkers, wijkverpleegkundigen en andere medici uit de eerstelijns gezondheidszorg samenwerken voor patiënten in hun wijk/dorp. De gemeente ondersteunt dit en sluit aan bij de buurtgerichte zorg.
- De PvdA gaat zich, samen met huisartsen en anderen, actief inzetten het huisartsentekort in onze regio terug te dringen. Het tekort is een ernstig probleem en vraagt om creatieve oplossingen.
- Gezondheidsbevordering is een gemeentelijke taak. Gericht gezondheid versterken betekent onder meer het stimuleren van bewegen, gezond eten en alcoholmatiging.

- De PvdA zet zich blijvend in voor het behoud van ziekenhuiszorg in onze gemeente. De autobereikbaarheid van het ziekenhuis, dat een regionale functie vervult, moet verder worden verbeterd.
- De PvdA wil samenwerking in wijkteams waarbinnen huishoudelijke verzorging, persoonlijke verzorging en begeleiding vertegenwoordigd zijn.

### Overheveling van rijkstaken naar gemeenten

De afgelopen jaren heeft de gemeente Emmen er veel zorgtaken bij gekregen. De komende periode hevelt het rijk nog meer regelingen over naar gemeenten. De PvdA onderschrijft het belang van deze overheveling, die plaatsvindt in de vorm van drie zogeheten decentralisaties. Via gemeenten neemt de kans op maatwerk en herkenbaarheid in eigen wijk of buurt toe.

Deze spreidingen vinden plaats op de terreinen van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ), Jeugdzorg en de Participatiewet. Het is de bedoeling om de zorg dichterbij mensen te organiseren. De verwachting is dat er minder geld beschikbaar is vanuit het rijk. Dit betekent dat er op een andere manier naar voorzieningen gekeken moet worden.

Het is bij het schrijven van dit PvdA-verkiezingsprogramma nog niet precies duidelijk welke voorwaarden het rijk aan de gemeente gaat stellen. Echter, het mag en kan niet zo zijn dat door 'Haagse' voorwaarden de gemeente Emmen hardvochtige keuzes moet maken.

Welke keuzes we ook moeten maken, betaalbaarheid, toegankelijkheid en bereikbaarheid zijn voor de PvdA criteria die maatgevend zijn.

- De PvdA zorgt ervoor dat zorg zo dicht mogelijk bij mensen georganiseerd wordt.
- De PvdA zet in op een toekomstbestendige Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO).
- De PvdA zet zich in voor een inkomensafhankelijke WMO, waarbij de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen.
- Een belangrijk deel van de aandacht ligt bij die mensen die zorg het hardst nodig hebben.

## Jeugdzorg

Vanaf 1 januari 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor de jeugdzorg. De PvdA vindt dat jongeren moeten opgroeien in een prettige en veilige omgeving, ondersteund door een positief jeugdbeleid. Preventie is altijd beter en daarom dienen betrokken organisaties samen te werken en het beleid op elkaar af te stemmen. Dit vraagt een nadrukkelijke regierol van de gemeente. Uitgaan van eigen kracht staat centraal en als interventie noodzakelijk is, dan is er sprake van één gerichte aanpak per gezin (1 plan, 1 hulpverlener). Indien het om oudere jongeren gaat, worden zij nadrukkelijk betrokken bij de aanpak.

- Uitgaan van eigen kracht, familie, netwerk, eventueel ondersteund door een professional;
- De PvdA is voor een actief alcoholmatigingsbeleid, jongeren en hun ouders worden voorgelicht over de gezondheidsrisico's van drugs- en alcoholgebruik op een plaats waar jongeren samenkomen, bijvoorbeeld op scholen.
- Wangedrag wordt niet getolereerd.
- Veiligheid staat voorop.
- Er zijn sociale wijkteams met speciale aandacht voor signalering van problematiek in dorpen en wijken.
- Er is sprake van snelle en gerichte hulp met de professional op de juiste plek.
- De Jeugdzorg werkt binnen de door het rijk beschikbaar gestelde budgetten.

- De PvdA vindt het van belang dat de overgang van jeugd- naar volwassenenzorg goed verloopt.

## Ouder worden in eigen buurt

De PvdA vindt het vanzelfsprekend dat dat iedereen die ouder wordt of gehandicapt raakt in de eigen wijk kan blijven wonen.

Zorgmedewerkers moeten aanspreekbaar en zichtbaar zijn in de wijk. Het gaat niet alleen om zorg, maar ook om welzijn. Met alleen het uit bed halen van mensen of het schoonmaken van het huis is het niet klaar. Het gaat er ook om dat mensen een zinvolle besteding van hun dag hebben.

- De PvdA wil dat zorg en welzijn dichtbij, op dorps- en wijkniveau, georganiseerd wordt.
- De PvdA wil kleinschalige initiatieven in de zorg en op het gebied van sociale contacten ondersteunen.
- De PvdA zet zich in voor voldoende levensloopbestendige woningen.
- De PvdA gebruikt de decentralisatie van de AWBZ om zorg en welzijn met elkaar te verbinden.
- Gezondheidsbevordering samen met wijkverpleegkundige, gemeente, ziekenhuizen en zorgverzekeraar is het uitgangspunt van de PvdA.
- De PvdA is voorstander van het zogeheten persoonsgebonden budget (PGB). Fraude met PGB's pakt de PvdA echter hard aan.

## Mantelzorg - naoberschap

Van alle zorg die wordt verleend, wordt ongeveer 80% gedaan door mensen die daarvoor niet betaald krijgen. Zij zijn de smeerolie in de zorg. De PvdA heeft grote waardering voor hen. Het gaat dan vaak om ouders die voor hun gehandicapte kinderen zorgen, partners die elkaar helpen of kinderen die hun ouders ondersteunen. We noemen dat mantelzorg.

Mantelzorg is in veel opzichten een moderne term voor 'naoberschap', waarbij mantelzorg echter ook gaat over de zorg voor familieleden. Mantelzorg wordt gedaan vanuit een bepaalde betrokkenheid

en vanwege de relatie die aanwezig is. Mantelzorg kan ook ontzettend zwaar zijn. Partners, kinderen of familieleden die gedurende een lange periode zorgtaken verrichten kunnen daardoor zelf soms overbelast raken en uitvallen op hun werk of op school. Om mantelzorgers te helpen zetten wij de komende jaren extra in op het ondersteunen en waar mogelijk ontzorgen van mantelzorgers.

- De PvdA wil mantelzorgondersteuners in staat stellen om mantelzorgers nog meer op te zoeken en te helpen met praktische oplossingen.
- We willen jonge en bejaarde mantelzorgers extra ondersteunen om ook hun eigen leven te kunnen blijven leiden.
- Bij re-integratieverplichtingen wordt rekening gehouden met specifieke mantelzorgtaken. De PvdA wil dat werkgevers verder worden geïnformeerd over mantelzorgtaken bij werknemers en de beste manier om daarmee om te gaan.
- De PvdA blijft verlichting van mantelzorg ondersteunen met de zogeheten respijtzorg.

# 5. Financiën

**De PvdA wil de gemeente Emmen besturen in samenspraak met de inwoners van de gemeente. Dat vraagt een andere aanpak van de bestuurders. Inwoners worden actief en vroegtijdig betrokken bij de beleidsvorming. Niet als inspreker, maar als volwaardige partner met een eigen deskundigheid.**

Het rijk draagt steeds meer taken over aan de lokale overheid. Dat gaat vaak gepaard met een bezuiniging; er worden minder middelen beschikbaar gesteld voor dezelfde taak. Door de financieel-economische crisis en de bezuinigingen van de landelijke overheid, worden de financiële mogelijkheden van de lokale overheid steeds kleiner.

De PvdA gaat verantwoord met de middelen om en houdt daarbij rekening met de koopkracht van de inwoners van de gemeente Emmen. De PvdA wil dat ook op lokaal niveau de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen. Bovendien staat de PvdA voor een sociaal minimele beleid voor mensen die moeite hebben om alle lasten te betalen.

De begroting is sluitend en uitgaven die ieder jaar terugkomen worden gedekt met inkomsten die ook ieder jaar ontvangen worden. Zo houden we de financiële huishouding van de gemeente houdbaar en toekomstbestendig.

De PvdA vindt, dat daar waar eigen kracht meer en meer centraal wordt gesteld, dit ook geldt voor het meewegen van de eigen financiële kracht (vermogen). Waar er eerst een situatie was van verdeling van schaarste over nieuwe initiatieven, staan bestaande voorzieningen nu vaak onder druk. De PvdA kiest ervoor om bezuinigingen waar nodig zoveel mogelijk stapsgewijs te realiseren, zodat de menselijke maat niet uit het oog verloren wordt en grote klappen voorkomen kunnen worden.

Ook de gemeentelijke organisatie levert een bijdrage aan noodzakelijke bezuinigingen. Dat betekent kritisch kijken naar de organisatie, de huisvesting en de inhuur van externen. Het gebruik van nieuwe media, digitalisering van de dienstverlening en het gebruik van open source software kunnen tot behoorlijke kostenbesparingen leiden.

- Behoedzaam omgaan met de beschikbare overheidsmiddelen. Een sterke budgetdiscipline en sturen op gestelde doelen op basis van vooraf beschikbaar gestelde middelen.
- Heldere verantwoording over wat is bereikt, hoe dat is gedaan en welke middelen zijn ingezet.
- De gemeentelijke organisatie levert een bijdrage aan de bezuinigingen.
- Gemeentelijke tarieven worden jaarlijks ten hoogste aangepast aan de inflatiecorrectie.
- De PvdA zet zich actief in voor het behoud van kwijschelding van lokale lasten, voor mensen met een minimuminkomen (tot 110 procent bijstandsniveau).
- Uitvoering van gedecentraliseerde taken vindt in principe plaats binnen het gedecentraliseerde budget. Waar dit niet kan, omdat bijvoorbeeld de lokale situatie niet overeenkomt met de gemiddelde normen, maakt de PvdA keuzes vanuit haar principes: een samenleving waar voor iedereen plaats is, waar iedereen meedoet en de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen.
- Lokale belastingen waar een duidelijke tegenprestatie tegenover staat (afvalstoffenheffing, rioolretributie en sommige leges), worden kostendekkend doorberekend.
- Het is belangrijk dat de gemeente reserves heeft om tegenvallers te kunnen opvangen, maar het is geen doel op zich om reserves op te bouwen.
- Voor sociale woningbouw geldt vrijstelling van leges en een sociale grondprijs.
- Controle op regels vooraf wordt vervangen door toetsing achteraf.

- Wat de gemeentelijke organisatie kan, doet de gemeente zelf en wordt niet uitbesteed.
- Elke regel die de gemeente invoert of uitvoert, wordt gecontroleerd op handhaafbaarheid. Als toezicht of handhaving alleen kan plaatsvinden tegen te hoge kosten, worden er alternatieven aangedragen.
- De gemeenteraad bepaalt jaarlijks de prioriteiten binnen de voor toezicht en handhaving beschikbare middelen.